

INSTRUIREA INFORMAȚIONALĂ PENTRU UNIVERSITARUL BĂLȚEAN (1968-2013): STUDIU ISTORIC

BALTI USER EDUCATION AND INFORMATION LITERACY IN ACADEMIC
LIBRARY (1968-2013): HISTORICAL STUDY

ELENA HARCONIȚA, LUDMILA RĂILEANU

Abstract: *The study reflects the evolution of basic Information literacy course for students in „A. Russo” State University, methods and means of instructional materials applied by librarians over 45 years.*

Keywords: *information literacy, methods, resources, training information.*

Un segment prioritar și determinant al Societății Cunoașterii este formarea culturii informației utilizatorilor, element de bază a culturii lor generale.

Formarea culturii informației studenților și cadrelor didactice universitare este fundamentată pe:

- Dezvoltarea colecțiilor și asigurarea accesului liber la informații;
- Cercetarea sistematică, în dinamică, a necesităților informaționale ale utilizatorilor, în special pentru procesele de cunoaștere și instruire;
- Crearea condițiilor confortabile pentru satisfacerea intereselor de informare și documentare a consumatorilor;
- Activități de optimizare a competențelor informaționale, de utilizare a calculatoarelor și navigare în spațiile informaționale;
- Promovare și marketing.

Biblioteca Științifică USARB are o bogată experiență în domeniul educației utilizatorilor săi, demonstrând-o în timp prin relaționarea continuă cu rectoratul și decanatele universității, precum și aplicarea diverselor metode și mijloace de instruire informațională.

Rapoartele de activitate ale Bibliotecii atestază încă din anii 60 ai secolului trecut *Cursul de inițiere în bibliografie*, promovat studenților din anul I în volum de 6 ore (4 ore teoretice și 2 ore practice) și *Bibliografia ramurală*, pentru studenții din anul II – III, în volum de 4 ore (2 ore teoretice și 2 ore practice).

Evoluția cursului confirmă, că pe parcursul a mai bine de patru decenii, managerii instituției bibliotecare, de comun acord cu conducerea instituției de învățământ și cadrele didactice, au depus eforturi considerabile, manifestând insistență și coerență în vederea promovării nu numai a ideii culturii Informației, dar și a cursului propriu zis.

Începutul acestei activități datează din anii 1967 – 1968. Mai întâi, orele de cunoștințe bibliotecar – bibliografice, precum se numeau pe atunci, erau prevăzute numai pentru studenții de la facultatea de Filologie, mai târziu însă și pentru studenții de la facultatea de Fizică și Matematică.

În fiecare an acest curs necesita schimbări, noi redactări. Pentru fiecare facultate de exemplu, în anul 1970, au fost elaborate câte 6 variante de însărcinări la orele

practice. Aceste ore impuneau fiecărui bibliotecar o pregătire temeinică și cunoștințe speciale luându-se în considerație viitoarea specialitate. Orele practice se desfășurau pe 2 subgrupe a câte 10-13 studenți: prima subgrupă lucra cu cataloagele, iar a doua, în același timp, cu sursele bibliografice.

Anul 1971 vine cu un moment important în realizarea cursului. Cursul a fost inclus în orar la începutul semestrului II și nu la sfârșitul anului de învățământ, cum se făcea anterior.

În toți acești ani bibliotecarii lucrau mult asupra conținutului cursului, relaționau activ cu decanatele, dar totuși erau simțite anumite dificultăți. Era acută nevoia intervenției rectoratului. Prin ordinul Nr. 79 din 25 august 1973 problemele au fost rezolvate în felul următor: *Cursul de inițiere în bibliografie să se promoveze la începutul anului de studiu sau, mai bine zis, în primul semestru.*

În anul 1975 aceste ore au fost incluse în cursul „Introducere în specialitate” și erau promovate în decurs de 6 ore în fiecare grupă.

În anul 1976 numărul studenților crește, este necesar de a obține 3 aule unde vor fi amplasate cataloagele și sursele bibliografice. Dar pentru aceasta este nevoie de demonstrat cât mai multă inițiativă și creativitate.

În anul 1979 promovarea acestui curs a fost monitorizată în mod special de către directorul bibliotecii, șeful catedrei de pedagogie și șeful serviciului bibliografic. Cursul a fost apreciat, dar, totuși, au fost depistate și unele neajunsuri, de exemplu, studenții nu înțelegeau bine indicele pe subiecte, iată de ce a fost necesară elaborarea materialelor suplimentare pentru o explicație mai detaliată.

În următorii ani se atestă o neîndeplinire a numărului de ore planificate, motivul fiind plecarea studenților la lucru în colhozuri. Colaboratorii serviciului bibliografic, la inițiativa profesorilor catedrei de pedagogie și psihologie, sînt invitați să participe la susținerea lucrărilor de curs, și anume – verificarea corectitudinii întocmirii bibliografiei acestora.

Pentru prima dată, în anul 1982 are loc „Informina” cu studenții anului 1 de la Facultatea de Psihologie și Pedagogie preșcolară. „Informina” era un joc interactiv, la care participau 3-4 grupe de studenți de la diferite facultăți. Astfel erau verificate cunoștințele și abilitățile practice obținute în cadrul orelor pe care le promovau bibliotecarii. Învingătorii erau premiați cu cărți pe care Biblioteca le oferea din fondul de schimb.

Anul 1986 în istoria bibliotecii noastre este un an istoric. Biblioteca a trecut în clădire nouă – „Casa Albă”, cum i se mai spunea. Orele de cunoștințe bibliotecar – bibliografice încep să fie promovate în aule speciale, prevăzute în arhitectura noilor spații ale bibliotecii.

Începînd cu anii '90, studenții anului 1 sînt familiarizați cu posibilitățile informării moderne, utilizînd în acest sens deja calculatoarele. De asemenea, continuă „Informina” între facultăți, învingătorii fiind premiați chiar și cu premii bănești, seturi de cărți în limba română.

În următorii ani din nou sînt atestate mari probleme, orele nu mai sînt incluse în planurile de învățământ și nu-și găsesc nici locul în orar. Din nou este necesară convingerea și obținerea susținerii a rectoratului și a decanatelor. Studenții au mare

nevoie de a însuși deprinderile de cercetare bibliografică și muncă intelectuală.

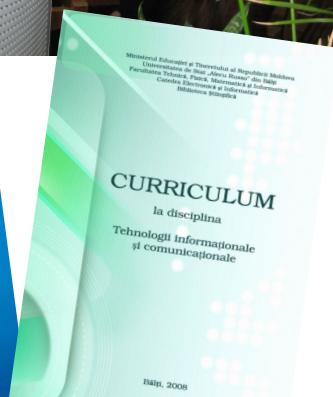
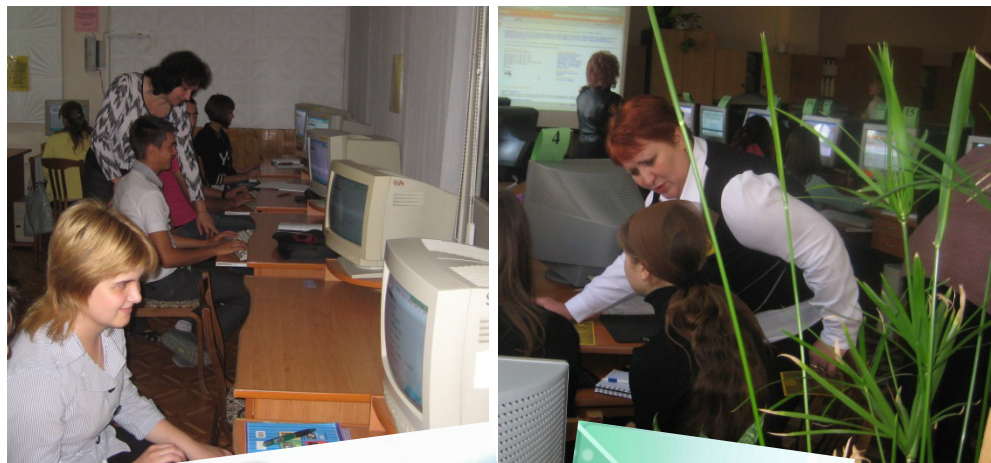
În anul 2003 Cursul Bazele Culturii Informației este implementat în baza curriculumului recomandat prin Hotărârea nr. 1/9 din 8.11.2002 a Colegiului Ministerului Educației (Buletin informativ / Ministerul Educației al Republica Moldova.- nr. 3. - P. 115-120). Cultura informației este integrată în conținutul, structura și ordinea consecutivă a curriculumului național. În Universitatea din Bălți a fost aprobat cursul respectiv în volum de **30 de ore (16 ore- în semestrul I, 14 ore, anul II- IV)** în cadrul cursului de **Informatică aplicată (62 ore)** (Buletinul Rectoratului, 2003, nr. 1, iunie-august, p. 4).

Ministerul Educației al Republicii Moldova UNIVERSITATEA DE STAT "ALEXU RUSSO" DIN BĂLȚI		Министерство образования Республики Молдова БОЛШОЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. АЛЕКСИ РУССО
ORDIN		
nr. <u>05 - 254</u> din <u>16.07.2003</u>		
Ref: Funcțiile și componența catedrei Electronice și informatică		
<p>5. În corespundență cu tendințele mondiale privind utilizarea calculatoarelor în instruire, posibilitățile oferite de pachetele multimedia, a considera inoportună promovarea cursului tradițional „Mijloace tehnice de instruire”. A înlocui în planurile de învățământ la toate specialitățile pedagogice disciplina „Mijloace tehnice de instruire”-cu disciplina „Informatică aplicată” în volum de 48 ore (32 ore pentru cursul special „Informatică aplicată” și 16 ore pentru cursul „Bazele culturii informaționale” promovat de colaboratorii Bibliotecii științifice universitare .</p>		
Rector, prof.		Nicolae Filip

Ministerul Educației al Republicii Moldova UNIVERSITATEA DE STAT "ALEXU RUSSO" DIN BĂLȚI		Министерство образования Республики Молдова БОЛШОЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. АЛЕКСИ РУССО
ORDIN		
nr. <u>05-189</u> din <u>14.11.2003</u>		
Ref: Formarea culturii informaționale a studenților și informatizarea procesului de învățământ în universitate		
<p>Creșterea înțelesului în ultimul deceniu al noilor tehnologii informaționale impune operarea unor schimbări în pregătirea specialiștilor de studii universitare. Astfel schimbările se referă atât la oportunitățile formării specialiștilor, cât și la creșterea unui mediu informațional modern în universitate. Un rol aparte în acest proces îl revine catedrelor informatice. Departamentul Tehnologii Informaționale, Biblioteca Științifică universitare, în ultimii cinci ani în universitate s-au integrat etapelor științifice orientate spre modernizarea bazei tehnico-materiale, creșterea condițiilor de acces la informații, informatizarea proceselor, organizarea structurilor organizaționale și activității. În cadrul facultății Tehnică, Fizică, Matematică și Informatică a fost creată o catedră nouă - Informatică Aplicată și Tehnologii Informaționale. Au fost revizuite funcțiile catedrei Electronice și Informatică ale aceluiași facultăți. A fost creat Departamentul Tehnologii Informaționale care are drept scop principal creșterea proceselor pentru informatizarea procesului de învățământ, de cercetare și de gestionare în universitate. Din luna septembrie 2003 la catedră sunt universități a demarat proiectul de implementare al sistemului informatic WZCounr 2003, care prevede automatizarea completă a activității acestui proiectului - 145 mii lei). În luna octombrie a fost organizat un seminar pentru determinarea componenței care va realiza prima etapă a rețelei locale universitare (Internet). În cadrul facultății vor fi echipate și înlocuite echipamentele respective, în blocurile de studii și Biblioteca Științifică vor fi achiziționate și blocul de studii nr. 3 (secolul Departamentului Tehnologii Informaționale) prin cablu optic costul proiectului - 423 mii 928 lei). Sunt date</p>		

În anul 2007 Cursul Bazele Culturii Informaționale devine Modulul I al disciplinei Tehnologii informaționale și comunicaționale (TIC), promovat de Catedra Electronică și Informatică, alcătuit din 8 module (Conceptele de bază ale Tehnologiei Informației și Sistemului de calcul; Sisteme de operare; Procesarea textelor; Baze de date; Calcul tabelar; Prezentări; Internet și poșta electronică - 60 ore, 5 credite). Primul Modul pregătit de bibliotecarii, care au elaborat și editat manualul Bazele

Culturii Informaționale și respectiv Curriculumul cursului universitar Tehnologii informaționale și comunicaționale.

În anul 2012, în conformitate cu ordinul rectorului nr. 05-596 din 26.10.2012, disciplina „Bazele Culturii Informației” a fost inclusă în planurile de învățământ la toate specialitățile ca disciplină obligatorie de formare a abilităților și competențelor generale, în volum de 30 de ore (1 credit) (la învățământul cu frecvență la zi - 10 ore de contact direct și 20 de ore pentru lucrul individual; la învățământul cu frecvență redusă – 6 ore de contact direct și 24 ore lucru individual; pentru evaluare câte 2 ore

pentru fiecare grupă, indiferent de forma de studii, prin calificativul admis/respins).

Toată responsabilitatea în promovarea acestei discipline a revenit Bibliotecii Științifice. În conformitate cu planurile de învățământ, contingentul de studenți și grupele academice formate la fiecare facultate, a fost calculată norma didactică la modulul Bazele Culturii Informației.

Evaluarea cunoștințelor se realizează atât în cadrul fiecărei ore, în dependență de materialul predat, precum și prin evaluarea sumativă la finele cursului prin intermediul unui test (colocviu). Borderourile cu rezultatele evaluării sînt completate, semnate de către fiecare bibliotecar-asistent universitar și prezentate decanatelor imediat după verificarea testelor. Bibliotecarii semnează în carnetele studenților care au primit calificativul admis.

Orarul lecțiilor, precum și cursul prezentat în PowerPoint în fiecare an sînt expuse și pe pagina web a Bibliotecii <http://libriv.usb.md/servicii/cultura.files/orarlectiilor.pdf>.

De asemenea, Biblioteca și-a îmbogățit arsenalul de suporturi metodice și mijloace de instruire informațională, cum ar fi:

- Firma și programul Bibliotecii
- Informații pe Breviar și TeleInformații
- Organizarea colecțiilor din accesul deschis

- Expoziții informative / tematice - 500

- Reviste bibliografice - 190

- Consultații - 3 200
- Referințe tradiționale / electronice - 30 mii
- Programul Licențiatului/Masterandului/ Doctorandului
- Zilele Informării
- Zilele Catedrei

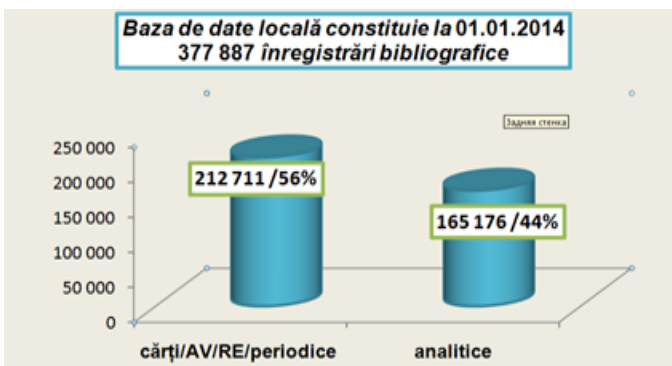
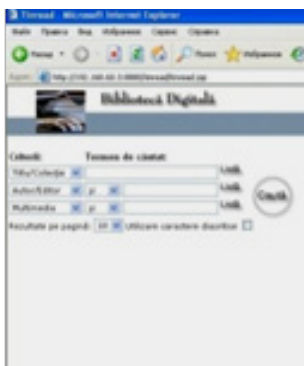

- Programul Noul Utilizator
- Excursii prin Bibliotecă
- Ghiduri de orientare în spațiile Bibliotecii

- Ghiduri metodice/ Tutoriale on-line
- Servicii bibliotecare în Mediatecă, săli de lectură, alte subdiviziuni, care presupun nu numai lucrul cu cartea, dar și cu computerul

- Colecția *Cultura Informației*
- Feedback
- Catalogul electronic al Bibliotecii expus on-line (platforma TinRead) pe site-ul Bibliotecii

- Biblioteca digitală a cursurilor și prelegerilor universitare
- Rețele de Socializare

Instruirea în vederea formării culturii informației utilizatorilor unei biblioteci este un proces continuu, numai permanenta grijă a managerilor pentru implicarea colaboratorilor în acest proces, instruirea personalului și exigența privind calitatea muncii poate aduce rezultatele mult așteptate.

Referințe:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 1990-2013.* Coord. E. HARCONIȚA [et al.]. Bălți, 1991-2014
2. *Отчет о работе библиотеки Бельцкого педагогического института им. Алеку Руссо на 1968-1989 гг.* Bălți, 1969-1990